

شمایل پیامبر (ص)
در نگاره های معراج
(مکاتب هرات و تبریز)

www.ketab.ir

سمانه بزرگزاده
بهروز بردبار
عبدالحسین محمدزاده نارویی

سرشناسه: بزرگزاده، سمانه، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور: شمایل پیامبر (ص) در نگاره‌های معراج (مکاتب هرات و تبریز)/سمانه
بزرگزاده، بهروز بردبار، عبدالحسین محمدزاده نارویی؛ ویراستار عصمت فیروز کوهی.
مشخصات نشر: زاهدان: دیار آفتاب، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۱۷۰ص: مصور (بخشی رنگی).
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۶۲-۰۲-۴
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: معراج در هنر موضوع: Mi'raj -- In art
موضوع: محمد(ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ق. - تصاویرها
موضوع: Muhammad, Prophet, d. 632--Illustrations
موضوع: محمد(ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ق. - شمایل
موضوع: Muhammad, Prophet, d. 632-- Icon
موضوع: محمد (ص) ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ق. - در هنر
موضوع: Muhammad, Prophet -- In art

موضوع: معراج در ادبیات موضوع: Mi'raj -- In literature
موضوع: شمایل نگاری - ایران موضوع: Icon painting -- Iran
موضوع: شمایل نگاری - افغانستان - هرات موضوع: Icon painting -- Afghanistan -- Herat
شناسه افزوده: بهروز، ۱۳۵۹ شناسه افزوده: محمدزاده نارویی، عبدالحسین، ۱۳۵۲
رده بندی کنگره: ND۱۴۵۲
رده بندی دیویی: ۷/۷۵۱
شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۵۹۶۱۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

شمایل پیامبر (ص) در نگاره‌های معراج (مکاتب هرات و تبریز)
سمانه بزرگزاده/ بهروز بردبار/ عبدالحسین محمدزاده نارویی
ویراستار: عصمت فیروز کوهی
طراح جلد: سمانه بزرگزاده
چاپ و صحافی: نسام
نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰:
شمارگان: ۱۰۰ نسخه؛ وزیری؛ ۱۷۰ صفحه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۶۲-۰۲-۴ قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

© تمام حقوق چاپ و نشر این اثر محفوظ است.
انتشارات دیار آفتاب: زاهدان، زیباشهر، نبش البرز و شورا تلفن: ۰۹۱۵۵۴۳۷۱۲۱

مقدمه

معراج یکی از معجزات پیامبر بزرگ اسلام (ص) که قرآن کریم در سوره های «اسرا» و «نجم» به آن پرداخته است، شامل دو قسمت بهم پیوسته است که بخش نخست اسرا که اشاره به سفر شبانهگام پیامبر (ص) از مسجدالحرام به بیت المقدس و بخش دوم آن بردن حضرت پیامبر (ص) از بیت المقدس به سوی آسمان را بیان می کند.

مضمون معراج و به تصویر کشیدن شمایل پیامبر همواره برای هنرمندان موضوعی بی بدیل برای خلق آثارشان بوده است که از جمله این آثار می توان به آثار مکاتب هرات و تبریز اشاره کرد. نویسندگان زیادی به موضوع معراج از جنبه های مختلف پرداخته اند که از جمله آنها میتوان به ماری رزسگای، معراج نامه، سفر معجزه آسای پیامبر (ص)، ترجمه ی مهناز شایسته فر و گری بازیل، نقاشی ایرانی، ترجمه عربعلی شروه اشاره کرد ولی به موضوع شمایل پیامبر در این دو مکتب پرداخت نشده است در این پژوهش شمایل پیامبر در دو نگاره از معراج در مکاتب هرات و تبریز مورد بررسی و مقایسه تطبیقی قرار گرفته است و هدف اینست که آیا نگاره های معراج در این دو مکتب تحت تاثیر هم بوده است؟ هنرمندان این دو مکتب آثاری زیبا از شمایل پیامبر (ص) را با توجه به فرهنگ و سنت های تصویری زمان خود خلق کرده اند، تصویر پیامبر (ص) در نگارگری هرات بصورت کاملاً واضح و بدون هیچ پوششی نقاشی شده است و در در مکتب تبریز چهره پیامبر (ص) با نقابی پوشیده شده و قابل رویت نیست و هاله آتشین با شعله های بلند حول بدن پیامبر (ص) را به کلی فرا گرفته است. در نتیجه میتوان به شباهتها و تفاوتهایی در ترکیب بندی و پیکره نگاریها اشاره کرد که ناشی از روابط سیاسی بین این دو مکتب بوده است و می توان سنجش نگاره ی هرات با نگاره ی تبریز را، نشانگر نگرشی متفاوت، در مکتب هرات دانست. و روش تحقیق این مقاله تطبیقی - تحلیلی و شیوه گرد آوری اطلاعات هم به روش کتابخانه ای است.